

A photograph of a forest floor during autumn. The ground is covered with fallen yellow leaves and low-lying green vegetation. Several tree trunks are visible in the background, some in focus and some blurred. The word "Hausten" is written in white text in the center of the image.

Hausten

A photograph of a forest floor in autumn. The ground is covered with fallen yellow and brown leaves. Several trees with dark trunks are visible in the background, some slightly out of focus. The overall atmosphere is calm and natural.

Kva likar du aller
best med hausten?

Gjennom å arbeide med ulike oppgaver skal vi førebu oss på ei skriveoppgåve der hausten er tema.

Finne inspirasjon til skriveoppgåva ved å gå ut i naturen. Bruk mobilen som kamera, og fang augneblinkane rundt deg.

I oppgåva skal du øve på å bruke språklege bilete som litterært verkemiddel. Kva kan du om språklege bilete frå før?

Språklege bilete

Språklege bilete

Når du overfører eigenskapar ved ein ting / eit fenomen for å betre skildre eit anna.

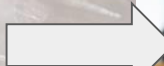
Vi må skjønne den overførte tydinga av ordet/omgrepet, og kan ikkje tolke dei språklege bileta bokstaveleg.

Vi er ei
engleklasse!

Egenskapar ved englane vert førte over på elevane i klassa.

Vi må tolke utsegna “Vi er ei engleklasse” i *overført* tyding.

The image is a composite of two photographs. The top photograph shows the lower legs and feet of four children standing in a line. They are wearing winter clothing: blue jeans, a pink puffer jacket, dark blue cargo pants, and a grey jacket. The bottom photograph shows the same children's feet in various styles of rubber boots, all of which are heavily covered in dark mud. The boots are in shades of grey, blue, green, and red. The ground is dark and appears to be mud or wet earth. A white text box with a black border is superimposed over the middle of the image, containing the Norwegian text: "Kvifor kan det vere vanskeleg for små born å skjøne språklege bilete?"

Kvifor kan det vere vanskeleg for små born å skjøne språklege bilete?

Ikkje ta alt
for god fisk!

Vi bruker språklege bilete kvar dag, men vi
tenkjer ofte ikkje over det.

+

=

**Biletrebus om språklege
bilete: Kva slags ord/ordtak
viser bileta til?**

på

=

på

=

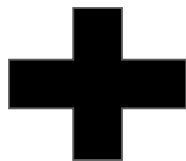
Om de har tid: Lag egne rebus-oppgåver som har språklege bilete som tema.

Det var heilt

!

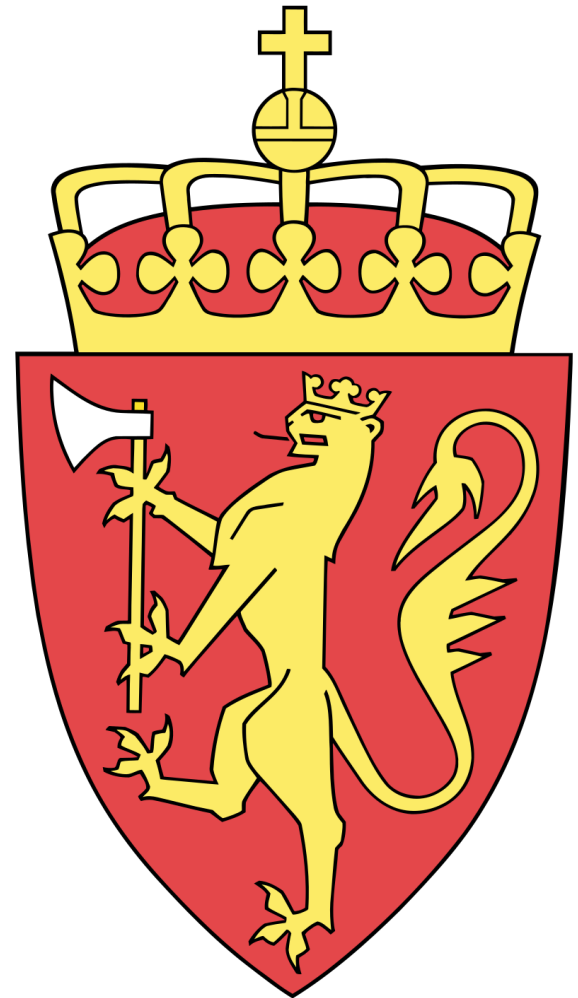
Kva slags eigenskapar/kjennetrek har desse dyra, og korleis vert dei brukte til å omtale menneske?

Kvifor er løva brukt som symbol i det norske riksvåpenet, trur de?

Kva slags dyr hadde *ikkje* passa som symbol i riksvåpenet, og kvifor?

A photograph of a moss-covered tree trunk in a stream. The tree trunk is the central focus, covered in vibrant green moss. Water flows around it, creating white foam and splashes. The background is dark and out of focus, showing more of the stream and some rocks. The overall scene is lush and natural.

Miniframføring om språklege bilete

Språklege bilete

Symbol

Metafor

Personifikasjon

Besjeling

Samanlikning

Miniframføring om språklege bilete

Oppdrag: Kvar elevgruppe får tildelt kvar sin underkategori av språklege bilete som dei skal presentere for resten av klassa. I presentasjonen må gruppa:

- *Forklare grundig kva **symbol/besjeling/personifikasjon/samanlikning/metafor** viser til*
- *Vise minst fire døme som illustrerer omgrepet*
- *Flette inn bilete som illustrerer omgrepet eller døma*
- *Lage eit spørsmål til klassa som dei stiller etter presentasjonen*

Les meir om språklege bilete på norsksidene.no.

*Språklege bilete kan gjere språket
rikare og meir nyansert*

A photograph of a red wooden covered bridge in a forest during autumn. The trees are covered in vibrant orange and yellow leaves. The bridge has a sign that says "JOSHUA CROSSING". The foreground is a large rock covered in fallen leaves.

Les diktet «Haust» av
Ruth Lillegraven, og
leit etter døme på
ulike språklege bilete.
Kva finn de?

Kvifor har forfattaren
valt å ordleggje seg
slik, trur de?

Språkleg refleksjon

Ta utgangspunkt i diktet «Haust».

Kva slags ord vert skrivne annleis på bokmål?

To og to saman: Skriv opp alle dei nynorske orda de kjem på, som har ein diftong i seg. Kva slags elevpar går av med sigeren?

Før du får presentert sjølv skriveoppgåva, skal du øve deg litt på å lage språklege bilete. Arbeid gjerne saman i par.

1. To og to saman:
*Skriv ned ting/fenomen som er
gule/raude/oransje/brune.*

A photograph of a forest floor in autumn. The ground is covered with fallen yellow and brown leaves. Several tree trunks are visible in the background, and some leaves are captured in mid-air, suggesting a breeze. The lighting is soft and natural, typical of an overcast day in a forest.

2. Skriv ned alle orda/assosiasjonane du kjem på som har med haust å gjere.

Bruk orda frå den første skriveoppgåva og prøv å kople dei saman med haustorda.

Ord/assosiasjonar som har med haust å gjere	Ting/fenomen som er gule/oransje/raude/brune	Mogleg språkleg bilete
Eple	blod	blodraudt eple
Lauv/blad	flammer	flammefarga lauv
Bål	sol	bålet, ei sol i natta

A photograph of a forest floor in autumn. The ground is covered with fallen yellow and orange leaves, interspersed with green moss and small plants. Several tree trunks are visible in the background, some in focus and some blurred. The overall atmosphere is calm and natural.

Skriveoppgåve

Skriv ein lyrisk korttekst der temaet er haust. Bruk **språklege bilete** som får fram det spesielle med akkurat denne årstida.

Tips: Gjer hausten om til ein person, det kan gjere teksten enklare å skrive

Kva slags type er han? Eller er det ei ho?

Glad? Trist? Sint? Vemodig? Tverr? Sur? Mild? Hissig? Snill?

Driftig? Vaken? Arbeidsvillig? Trøytt? Sigen? Lei? Opplagd? Kvikk?

Er han/ho gammal eller ung?

Kva for slags eigenskapar har han/ho?

Ser han slik ut?

Eller kanskje
slik?

Flett inn bileta du tok då du gjekk på
inspirasjonstur i lag med klassa di, og lag ein
samansett tekst som du leverer inn.

Eksempeltekst

Hausten er trøytt,
han gjespar høgt

så det raslar
i lauva på bakken

og trea,
tre sørgjer litt

dei veit om litt

vil dei stå

nakne att

miste alt som skjuler og dekkjer

før alt

vaknar opp att til ny.

Tips til framføringa

Korleis best formidle den lyriske teksten?

Kva slags rolle speler pausar, intonasjon og trykk når du skal framføre teksten munnleg?

Lukke til med arbeidet!

